

Baantjer Inc.

Moord in een café

De Fontein

‘Laatste ronde!’ roept de geblondeerde barvrouw.

‘Nee, hè!’ jengelt een man aan de bar. Hij draagt oranje bretels die over zijn enorme buik spannen. Met zijn bierglas in de hand wuift hij om zich heen naar het groepje mannen met hetzelfde forse postuur als hij.

‘We zijn net binnen!’ De mannen stemmen luidkeels met hem in. ‘Jij staat hier al vanaf een uur of vijf vanmiddag te hijsen, Arie,’ zegt de barvrouw met haar harde stem boven het geroezemoes uit. ‘Hoog tijd dat je naar huis gaat. Je eten zal inmiddels wel koud zijn.’

Luid gelach klinkt op onder de stamgasten. Het is gezellig druk voor een doordeweekse dag. Het café doet huiskamerachtig aan. In het interieur is veel hout verwerkt. In combinatie met de gedempte verlichting en de dikke gordijnen die opgebonden langs de ramen hangen, heerst er een warme sfeer. De muziek is Nederlandstalig.

‘Daar hebben we tegenwoordig een magnetron voor!’ roept de man met de bretels vrolijk, terwijl hij zijn lege bierglas op de rand van de lambrisering naast de jukebox zet. ‘Maar je hebt gelijk, Anja, ik zou best een bordje warm eten lusten.’

‘Na al die gehaktballen en pinda’s die jij de hele avond hebt staan verstouwen?’ vraagt een oudere man met een half brilletje die aan een hoektafel zit bij het duistere gangetje dat naar de wc leidt. ‘Man, waar laat je het?’

‘Straks waarschijnlijk op dezelfde plek waar jij al die jenever van je laat, ome Kees!’ is het gevatte antwoord van de man

met de bretels. ‘Doe mij nog maar een rondje voor de jongens, Anja! En geef ome Kees nog een pikketanissie. Die arme kerel in de hoek heeft nog steeds dorst!’

De stamgasten grinniken. Anja rekt haar nek uit en kijkt het café rond. Haar witblonde opgestoken haar licht op onder de spotjes die boven de bar hangen. Ze is zichtbaar trots op haar niet geringe boezem. Vragend gaat haar blik langs de mannen, die zich vooral bij de bar ophouden, en de vrouwen, die verspreid door het café zitten. De een na de ander doet zijn bestelling voor de laatste ronde.

Anja brengt de bestellingen rond. Als iedereen gehad heeft loopt ze met korte pasjes terug naar haar plaats. Demonstratief geeft ze dan aan dat de bar gesloten is door te beginnen met het schoonmaken van de afvoerbak en de biertap. Ze kijkt niet meer op.

‘Heb je er niet nog eentje voor ons, An?’ probeert een van de breedgebouwde mannen uit het groepje bij de jukebox. ‘Wij drinken veel sneller dan die ouwe kerels aan de bar, dus eigenlijk is het eerlijk.’

‘Dat had je gedacht!’ Een bejaarde man aan de bar draait zich om en heft zijn jeneverglasje. ‘Daar ga je!’ Waarna hij het glas in één keer achteroverslaat.

Het is duidelijk: er wordt niets meer geschonken. Met Anja valt niet te marchanderen, dat weten alle vaste gasten van café Het Pronkjuweel.

Anja poleert de glazen een voor een. Het ziet er niet naar uit dat de bezoekers haast maken om naar huis te gaan. Maar als ze eenmaal droogstaan, maakt de een na de ander zijn vaste ronde: naar de wc, jas ophalen bij de kapstok, afrekenen aan de bar en ten slotte, onvermijdelijk, de deur uit en naar huis. Een enkeling besluit dat de avond nog jong genoeg is om ergens anders nog een vochtige versnapering te zoeken.

Van de weinige gasten die nog aanwezig zijn, in totaal misschien twaalf man, scharrelen sommigen tussen het toilet, de kapstok en de bar heen en weer. Als Anja opkijkt, ziet ze

dat ome Kees met zijn kin op de borst onderuitgezakt aan zijn vaste tafeltje zit. Zijn glaasje jenever staat onaangeroerd voor hem op het pluchen kleedje, naast zijn oude hoedje.

‘Ome Kees!’ roept de barvrouw. ‘Het is de hoogste tijd!’ De oude man reageert niet.

‘Arie,’ sommeert Anja de man met de oranje bretels, die met zijn twee nog overgebleven maten tegen de bar leunt. ‘Maak jij ome Kees even wakker, hij is weer in slaap gevallen.’

‘Hij geeft geen sjoege, hè?’ Lachend loopt Arie naar het tafeltje, hij zakt door zijn knieën en pakt het jeneverglaasje. ‘Ome Kees, zal ik je jenever dan maar even opdrinken?’ zegt hij, overdreven hard en duidelijk pratend. Met een olijke blik over zijn schouder naar zijn vrienden aan de bar roept hij: ‘Want zo te zien heb je er niet meer zo’n trek in.’

Als de oude man nog niet reageert, zet Arie het glaasje terug op het tafeltje en zegt grijnzend tegen de barvrouw: ‘Nou, Anja, die ouwe is ver weg. Misschien moet hij vanavond maar bij jou blijven slapen.’

De mannen aan de bar lachen.

‘Van z’n lang zal z’n leven niet!’ zegt Anja beslist. ‘Als hij straks niet meer weet waar hij ook alweer woont, gaat hij maar bij het Leger des Heils slapen! Maar bij mij komt hij er niet in.’

‘Geldt dat voor ons allemaal?’ vraagt een van de brede mannen jolig.

‘Reken maar!’ Met strakke gebaren spoelt ze een glas schoon. ‘Aan mijn lijf geen polonaise.’

‘Schijnt heel leuk te zijn, polonaise,’ merkt een van de andere mannen op. Weer moeten ze allemaal lachen.

Dat verhevig nog als de barvrouw water uit het net omgespoelde glas naar hem gooit en waarschuwt: ‘Kappen nou! Jij gaat maar lekker polonaise doen met je vrouw!’

Grinnikend buigt de man met de bretels zich over de bejaarde man, die onverstoorbaar onderuitgezakt aan het tafeltje zit. ‘Ome Kees, het is tijd om naar huis te gaan.’ Hij pakt hem bij

zijn schouder en schudt eraan. 'Drink dat jonkie nou effe op, man, dan kun je thuis verder slapen.'

Arie schrikt als de oude man nog verder in elkaar zakt en scheef op de stoel blijft hangen. En hij verstijft bijna als hij vervolgens naar de grond kijkt.

'Anja, bel snel een ambulance!' roept hij. 'Hier ligt allemaal bloed! Ik ben bang dat ome Kees niet goed is geworden.'

De barvrouw kijkt hem even onderzoekend aan. Arie zal toch geen grapje maken? Maar nee, de man met de bretels is volkomen ernstig. Dus pakt ze snel de telefoon uit de standaard op de glazen plank en belt 112.

In iets minder dan twaalf minuten arriveert de ambulance. De wagen parkeert op de stoep vlak voor het café, waardoor er net genoeg ruimte overblijft in de zijstraat om ander verkeer door te laten.

Een ambulancebroeder haast zich door de miezerige regen naar binnen, waar de sfeerverlichting inmiddels heeft plaatsgemaakt voor het helle licht van ledlampen aan het plafond.

De barvrouw staat hem al bij de deur op te wachten en wijst. 'Het gaat om die oude man daar.'

Afgezien van ome Kees, die nog altijd onderuitgezakt op de stoel zit, zijn er nog maar vijf stamgasten overgebleven. De man met de bretels staat nerveus bij het tafeltje van de oude man, de vier anderen zijn zwijgend op barkrukken gaan zitten, met hun rug naar de bar.

Buiten doet de chauffeur van de ambulance de achterklep van zijn wagen open en trekt er een brancard uit, waardoor de wielconstructie daaronder automatisch uitklapt. Hij rijdt de brancard naar de deur van het café.

Intussen is zijn collega op zijn hurken naast ome Kees gezakt. Hij kijkt hem en voelt aan de gerimpelde hals van de oude man. Dan knikt hij. Over zijn schouder zegt hij tegen de barvrouw: 'Ik ben bang dat we te laat zijn. Deze meneer is al een tijdje dood.'

'Dood?' Geschrokken brengt de barvrouw haar handen naar haar mond. 'Maar net zat hij nog gewoon...'

De man met de bretels loopt naar haar toe en slaat een arm om haar schouders. 'Rustig maar, Anja. Ome Kees is niet bepaald in de wieg gesmoord.'

'Nee,' voegt een van de brede mannen aan de bar daaraan toe. 'En dit zou hij vast een mooie dood gevonden hebben: in zijn stamkroeg, met een jonge jenevertje voor zich.'

'Wel zonde van dat jenevertje,' zegt een van zijn maten.

'Mannen, een beetje respect graag,' waarschuwt de man met de bretels. 'We hebben het hier wel over een dode, ja?'

Terwijl de chauffeur van de ambulance de verrijdbare brancard naar binnen manoeuvreert, kijkt de ambulancebroeder met gefronste wenkbrauwen naar de bloedplas onder de stoel van de dode man. Het bloed begint al te stollen. Hij slaat de jas van de overledene open en onderzoekt het niet meer zo witte overhemd en de pantalon. Vervolgens trekt hij het lijk voorzichtig wat naar voren en inspecteert de rug. De laatste cafébezoekers slaan zijn handelingen nauwkeurig gade vanaf hun barkruk. Het is nu doodstil in het café, Anja heeft de muziek uitgezet.

'Kijk eens aan,' mompelt de broeder. Hij duwt ome Kees weer in zijn oorspronkelijke positie en staat op. 'Die zullen we voorlopig nog niet nodig hebben,' zegt hij tegen zijn collega, met een hoofdbeweging naar de brancard. 'Hier zal eerst de politie bij moeten komen. Meneer hier is namelijk in zijn rug gestoken.'

'In zijn rug gestoken?' roept de barvrouw ongelovig.

De ambulancebroeder knikt ernstig. 'Ja, zo te zien in ieder geval twee keer. Maar dat zal nader onderzocht moeten worden.'

'Allemachtig,' stamelt de man met de bretels en hij kijkt naar zijn maten. 'In zijn rug gestoken. Terwijl wij hier allemaal bij waren.'

'Ik heb niks gemerkt,' zegt een van de brede mannen. 'Jullie?'

De andere mannen aan de bar brommen wat en schudden hun hoofd.

'Dat zal de politie dan verder moeten uitzoeken.' De ambulancebroeder loopt achter zijn collega aan, die de brancard

inmiddels weer naar buiten rijdt. 'Wij zijn weg. Ik zal vanuit de auto de politie waarschuwen. Prettige avond nog.'

'Prettige avond nog, zegt-ie.' De man met de bretels kijkt hem hoofdschuddend na. Dan voert hij de barvrouw naar een tafeltje voor in de zaak, weg van de dode man. 'Ga jij hier maar even zitten, moppie. Wil je wat drinken?'

'Ja, ik kan wel een borrel gebruiken,' antwoordt ze met een zucht. 'Geef mij maar een bessen. En nemen jullie zelf ook wat. Alleen flessen, hoor, de tap staat af.'

Een van de brede mannen doet of het zijn dagelijks werk is en schenkt achter de bar wat in voor alle aanwezigen.

Als ze allemaal een glas in de hand hebben, heft de man met de bretels zijn glas en zegt: 'Op omme Kees.' Hij glimlacht weemoedig naar de onderuitgezakte man aan het tafeltje. 'Daar ga je, ouwe!'

Iedereen proost en drinkt op de overledene.

De barvrouw, die haar glaasje in één teug heeft leeggedronken, pinkt een traantje weg. Ze kijkt naar de dode en zegt zacht: 'Moet je hem daar nou zien zitten. Met z'n jonkie.'

De mannen aan de bar bekijken het tafereel. Zo hebben ze het café nog nooit gezien, en zo hebben ze Anja, de barvrouw, nog nooit gezien. Ze ziet er bleek en oud uit in het meedogenloze licht. Onthutst wringt ze haar handen met de lange roodgelakte nagels.

In de verte klinkt een sirene, die snel dichterbij komt.

‘Kom je hier vaker?’ vraagt de jonge vrouw.

‘Bijna nooit. Ik ben niet zo’n caféttype,’ liegt Zijlstra.

Hij kijkt waardierend naar zijn gesprekspartner. Ze is het type vrouw naar wie mannen op straat omkijken: lang, sluik blond haar, regelmatig gezicht, stralende glimlach en een paar grijsblauwe ogen om in te verdrinken.

Je wordt toch niet verliefd, hè? houdt hij zichzelf voor. Verliefdheid is slecht voor een mens, net als alcohol. Je raakt er fantastisch door bedwelmd, maar hoe sterker de bedwelming, hoe erger ook de kater na afloop.

‘Wil je misschien nog wat drinken?’ stelt hij haar voor.

‘Ja, prima. Doe maar een colaatje.’ Ze pakt haar tasje en begint erin te rommelen. Terwijl hij opstaat vraagt ze hem: ‘Jij misschien ook een pepermuntje?’

‘Nee, bedankt,’ antwoordt hij automatisch.

Op weg van hun tafeltje naar de bar grijnst hij. Een pepermuntje! De laatste die hem dat ooit heeft aangeboden was waarschijnlijk zijn oma. Of zou ze soms bang zijn dat haar adem niet fris genoeg is? Of de zijne?

Veel tijd om daarover na te denken heeft hij niet, want de lijvige cafébaas bast: ‘Zo, Hendrick, zeggen we tegenwoordig niks meer als we binnenkomen? Gaan we zomaar met het mooiste meisje van de avond aan een tafel zitten zonder je beste vrienden te begroeten?’

De stamgasten aan de bar grinniken. Aan het tafeltje kijkt de blonde vrouw op, licht verbaasd door de plotselinge commo-

tie. Maar doordat de muziek vrij hard staat, kan ze niet verstaan wat er wordt gezegd.

‘Ach ja,’ zegt Zijlstra, links en rechts een paar handen van bekenden schuddend, ‘ik ben daar nu eenmaal een rare in. Ik praat liever met een mooie vrouw dan met een paar lelijke mannen.’

Er gaat een honend gelach op.

‘Dat heb ik nou ook!’ roept een van de mannen aan de bar terwijl hij zijn sterk vergrotende bril verder op zijn neus schuift. ‘Ik durf het best te bekennen: ik zie liever een blote vrouw dan een man in zijn beste pak!’

‘Dan mag die blote vrouw wel heel dichtbij komen staan, anders zie je haar niet eens, Simon,’ grapt een dikke man in een vest die naast hem zit.

‘Kan ik je soms ook nog wat inschenken, Hendrick, of sta je hier alleen maar m’n clientèle van de drank te houden?’ informeert de cafébaas en hij pakt alvast een bierglas.

‘Doe mij maar twee cola,’ antwoordt Zijlstra, en het klinkt een beetje timide.

Even is het stil, dan beginnen de mannen aan de bar door elkaar heen te roepen en te loeien.

De blonde vrouw aan het tafeltje laat haar tas op haar schoot zakken en zet grote ogen op.

De cafébaas wroet demonstratief met zijn wijsvinger in zijn oor. ‘Sorry, Hendrick, dat zul je even moeten herhalen, want ik ben bang dat ik je niet goed heb verstaan. Ik dacht heel even dat je twee cola bestelde.’ Hij leunt over de bar naar Zijlstra toe. ‘Haal me even uit die droom, wil je?’

Zijlstra trekt een spijtige grimas. ‘Sorry, Ernst, maar ik zal je nog even moeten laten dromen. Want ik wil echt twee cola.’

Weer geloei, iets minder luid ditmaal.

‘Cola. Wat is er mis met mijn bier?’ reageert Ernst, de cafébaas, beledigd.

‘Helemaal niks. Integendeel.’ Zijlstra zucht teatraal. ‘Maar ik heb dienst.’

‘Kom, één biertje kan toch geen kwaad,’ zegt de dikke man aan de bar.

‘Toch wel,’ vindt Zijlstra. ‘Stel dat ik straks word opgeroepen, dan kan ik op een plaats delict niet naar bier zitten walmen, toch?’

‘Plaats delict, doe maar duur,’ mompelt de man met de dikke bril. ‘Kun je dat niet in gewoon Nederlands zeggen? *Crime scene*, of zo?’

Grinnikend zet Ernst twee glazen cola voor Zijlstra neer. ‘Kijkt u eens, meneer. Wilt u daar misschien een rietje bij?’ Zijlstra kijkt hem vuil aan. ‘Je weet wat je met dat rietje kunt doen, jij.’

De mannen aan de bar lachen goedmoedig.

‘Ga nou maar gauw naar je meisje, ze zit te wachten,’ maant de cafébaas.

Zijlstra doet wat hem gezegd wordt.

Als hij eenmaal zit, heft hij zijn glas en zegt: ‘Jacqueline, op ons!’

‘Ja, op ons.’ Ze neemt een slok en kijkt hem recht aan. ‘Ik dacht dat je niet zo’n cafétype was? Ze lijken je hier anders allemaal te kennen, Hendrick.’

‘Dat is toeval,’ zegt Zijlstra met een uitgestreken gezicht. ‘Je weet hoe dat gaat met de politie, hè, je komt overal. En dus ook in kroegen als deze. Ikzelf herinner me dat naderhand nauwelijks meer, maar die mensen vergeten je niet.’

‘Nee, dat zal wel.’

Ze lijkt niet overtuigd, en dus begint Zijlstra een heel verhaal over zijn werk en zijn verantwoordelijkheid als politieman.

‘Zeker als je bij de recherche zit, zoals ik, dan ben je zo’n beetje de huisarts van de maatschappij. Want je komt altijd opdagen als er ergens iets mis is. Wij zijn er om de mensen te helpen als ze het moeilijk hebben,’ rondt hij zijn betoog af.

‘Ik geloof het graag.’ Ze drinkt haar glas leeg. ‘Maar eerlijk gezegd heb ik niet zo’n zin om de hele avond in een café te zitten. Zullen we zo maar weggaan?’